

ჩელოპინია

მელიამინოვის ქუჩაზე, პრეტმ ჩაიგეშტოვის სახ-
ლებში.

ხელის-მოწერა

ჩელოპინია და სტ. მელიამინოვის სტამბაში.
ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ
редакцію газеты „Дროზდა“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში 8 — მან., ნახევარ წელიწადში —
4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.
ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

დროება

გამოდის კვირარაობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და ფრანგულს
ცუხულს ენებზე.

განცხადების ფასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., მცირე ასოებით,
სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცეროთი, სტრიქ. — 5 კაპ.
და პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, ჩელოპინია გაასწორებს
და შეამოკლებს გამოგზავნილ სტატიებსა.
დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

ხუთშაბათს, 27 ნოემბერს

ქართული სცენის მოკვარეთაგან წარმოდგენილი იქნება
სახაფხულო თეატრი

პეკო

სამ მოქმედებიანი კომედია უფ. შაბ. სუნდუკიანისა, ავტორისა და თ. რაფ. ში-
სთისაგან ქართულად გადმოთარგმნილი.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

ბილეთები საღამოობით თეატრის კასაში იყიდება, დილაობით შეი-
ძლება ყიდვა უფ. კასირის პეტროვსკის სადგომში.

სამართლებლო

ქალბონ იოსელიანი

ამ თვის 15-ს თიფლისში გარდა-
იცვალა პლატონ მენატეს ძე იო-
სელიანი. მესამე დღეს, ე. ი. 18-ს
მიცვალებული დასაფლავებს მისგან-
ვე აშენებულს აპაღლების ეკლესი-
აში.

რასაკვირველია, არავის არ გაუ-
კვირდება, რომ ეს თქვა, რომ ამ ქა-
ლის თითქმის უძველესს მწიგნო-
ბარს ბევრი პატივისცემილი ამოუ-
უჩნდა, ბევრმა გააცნობა ის თავის
უკანა კენელს სადგომამდე.

არავის არ გაუკვირდა, როცა გამ-
ყოლთ რიცხვში მიცვალებულის თა-
ნამედროე და თანამოაზრე მოხუ-
ცებულები დაინახეს. მს სრულებით
ჩვეულებრივ მოვლენად ეჩვენათ.

მაგრამ ზოგიერთებს გაუკვირდა,
ზოგიერთებმა თითქო ვერ გაიგეს ის,
რომ გამყოლთ რიცხვში თითქმის

ყველა წარმომადგენელი ჩვენის ახა-
ლი თაობისა ერივნენ.

„დროების“ ჩელოპინია თავის გა-
ზეთის მკითხველები დაპატრუა, რომ
დასწრებოდნენ მიცვალებულის გა-
სვენებაზე და ამნიარად უკანასკნელი
პატივი ეცათ იმის ხსენებისათვის.

მს გარემოება კიდევ უფრო გაუ-
გებარი შეიქნა ზოგიერთებისათვის.

ამბობდნენ: — „რა იყო საერთო
მიცვალებულ პლატონ იოსელიანსა
და ახალგაზღვრებს შუა? რად უცხა-
დებენ ახლა იმას ასეთს თანაგრძნო-
ბას, როდესაც იმათი მიზნები და
რწმუნებანი ასე განსხვავდებოდნენ?
მაჰა და შეილი ვერ მოთავსებულა
ახლა რიგთანა ჩვენში, და მიცვა-
ლებული ხომ ახალ თაობის პაპად
ჩაითვლებოდა!“

ზასაკვირველი და გაუგებარი ამა-
ში სრულებით არა არის რა. ორი-
ოდე სიტყვით ავიხსნით:

მართალია, ახალთაობისა და პლა-
ტონ იოსელიანის რწმუნებათა და

აზრებს შუა დიდი სამზღვარია, დიდი
განსხვავება. ამაზე ლაპარაკის დრო
რომ იყოს ახლა, როდესაც მიცვა-
ლებულის საფლავი ჯერ კიდევ თი-
თქმის არ გამწვარალა, ჩვენ ვიტყო-
დით, რომ იქნება მიცვალებულის
ცხოვრებაში ბევრი ისეთი მხარეები
იყო, რომელსაც ახალგაზღვრა კე-
თილად ვერ მოიხსენიებს; იქნება,
ახალგაზღვრის ჰაზრით, მიცვალე-
ბულს ბევრი ისეთი რამ ჩაუდენია,
თავის სიცოცხლეში, რომელსაც ის
ვერ თანაუგრძნობს; იქნება, ახალ-
გაზღვრის ჰაზრით, მიცვალებულმა
იმის მეთაღიცი ვერ შეასრულა, რაც
შეეძლო, რის ღონისძიებასაც იმას
ბედნიერი გარემოება აძლევდა.

მაგრამ ყველა ამას, ახალგაზღვრის
თვალში, ერთი ღირსება გამოისყიდის
მიცვალებულ პლატონ იოსელიანისა:
მართლმართლ ის იყო მოღვაწე ქარ-
თველი ლიტერატურისა.

ახალგაზღვრებმა დაივიწყა ყველა რაც
მიცვალებულში არ მოსწონდა, და
გაიხსენა მხოლოდ ეს ერთი დამსახუ-
რება, ხომ ის ქართული მწერლობის
შესამატებლად და გასამდიდრებლად
ზრუნავდა; დაივიწყა ყველაფერი, რაც
არ გაუკეთებია და გაიხსენა იმის
წარსული შრომა, ის, რაც გააკეთა,
და მხოლოდ ამისთვის სცა იმას
უკანასკნელი პატივი.

ქართული ლიტერატურის სიყვა-
რულმა ორი თაობა შეაერთა მიცვა-
ლებულის საფლავზე.

ამ ლიტერატურისა და ხალხის

სახელით, ახალი თაობა ყოველთვის
მზათა ბევრი ნაკლულევიანება, ბევრი
შეცოლება მუტუელს ყველას, ვინც
უნდა იყოს. ოღონდ ჩვენი დაცემუ-
ლი ლიტერატურისა და ხალხის აღ-
სადგინებელად და განსაღვ ძებლად
იზრუნეთ და ახალგაზღვრა მუდამ
თქვენთან იქნება; ესაა ის საგანი,
რომელიც უნდა გვაერთებდეს, რომ-
მელიც უნდა გვაიწყვიტებდეს ყველა
წვრიმალ ანგარიშებს, უთანხმოებას,
განხეთქილობას.

ამ ჰაზრს ვაცხადებთ ჩვენ მიცვა-
ლებული პლატონ იოსელიანის საფ-
ლავზე იმ ჩვენი მამებისათვის, რომ-
მელიც, საუბედუროთ, ჩვენ, თავიანთ
შვილებს, როგორცაც განზე გვი-
ყურებენ...
ს. მესხი

დღიური

იმერლები გაიხარებენ!
დიდი ხნის მოლოდინის შემდეგ,
ისინი წადილის აღსრულებას ელირ-
სნენ:

ნამდვილი ამბავი შევიტყუეთ, რომ
მთათისის ბანკის წესდება უმაღლეს
მთავრობას დაუმტკიცებია 10-ს ნო-
ემბერს.

ამ მოკლე ხანში ჩვენს ვაზეთში
დაიბეჭდება სრული დამტკიცებული
წესდება იმერეთის ბანკისა და მერე
ცალკე წიგნათაც გამოვა.
* *

ფელტონი

მოწოდება ივანეთა
გამოდის დაცვისათვის დროსა სპარსთა შემოსვლისასა
სამართლებლო სამსახურითა შინა *)

ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!
ბულის-ხმა ჰყავთ, განსაჯეთ ლექსთა მკობა-წყობანი.
მოიგონეთ მამათი ძველი კეთილ-ცნობანი,
სიყვარული, ერთობა, სიმართლის თქმა, ტრფობანი,
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

აჲ მინდა მოგაგონოთ ძველად ქართველთ ქცევანი,
მამულთა დაცვა, ფარვა, მეფეთ ერთგულებანი,
მტერთა რისხვით დაცემა, ორგულთ შეიწვრებანი,
სიმბნე და ვაჟკაცობა აქენდათ, ვითა მცნებანი.
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*) მს ლექსი ჩვენ გადმოვბეჭდეთ სოლომონ დოდაევის შურონალიდამ, რომელიც
1832 წელს გამოიბოდა. მათეს გარდა, დოდაევი ბეჭდავდა მაშინ აგრეთვე შურონა-
საცა, რომელსაც სახელად ერქვა „ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ უ რ ო ნ ი ნ ა წ ი ლ ნ ი ტ ფ ი ლ ი-
ს ი ს უ წ ყ ე ბ ა თ ა.“ აი ამ შურონალიდამა გადმოვბეჭდილი ეს ლექსი. მს არის 72
ფურცლიანი პატარა რეული, № 3, „ნებართული დაბეჭდვად 1832 წ. 5 თებერვალსა.“
ამ ლექსს გარდა ამავე ნომერში დაბეჭდილია: დასაწყისი „ირაკლი მეორის მეფო-
ბისა,“ — „პოემა, ოსური მოთხრობა“ — და კრიტიკა ს. დოდაევისა: „შენიშვნა დამარ-
ხვის წესსა ზედა უკანასკნელთა მეფეთა ზედა საქართველოსათა, რომელიცა დაბეჭდილი
იყო პირველსა ნომერსა შინა რუსულთა გაზეთსა 1832 ამას წელსა.“ რედ.

პირველად მსახურებდნენ მცხეთის მამასახლისისა,
შეჭურვილი ჯაჭვ-ჩაჩქნით, მქონე ლომებრ სახისა,
ბრძანებისა დამცველი ძველისა თუ ახლისა,
სიტკობით ცხოვრება, ურთიერთარს ხლებანი.
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

მალნი სახით მნათობნი, კეთილ-აღმზრდელი შეილთა,
მშვიდნი, წყნარნი, კეკლუცნი, შეჭკულნი სიწმინდითა,
მორთულნი, მოკაზმულნი სათნოებისა მზითა,
მს, რა კეთილი არის აწცა ეს გეარ ქცევანი!
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

ჰხედავთ ძაქასის მთასა, წვიმა ღრუბლით მოსილსა,
ბრგვიანეს, ქუხს, მესხა ისერის, გწყლაეთ ნათლით შემოსილსა.
თინხობისა მზე გკურნებსთ მრავალ გეარად კოდილსა.
მართლოსა თქვენ გასწავათ სიმბნე, მტერთა წყობანი!
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

შარანოზ მოკლა აზონ, მეფედ აღვიდა ტახტსა,
შავი ზღვის და ძასპით, ყოველ-მხრივ შეკრებდა ხარკსა.
მისნი მარად სიუხვე ჰგვანდა მდინარეს წყალსა:
თიადღათა, აზნაურთა მაშინ იქმნა კრებანი.
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

არმაზ ზადრთ აღმართეს, პატრე ჰსცეს ვითა ღმერთსა,
პირ-მშოთ შეილთ დაუკლევდეს, შესწირვიდნენ მათ მსხვერპლსა.
შმინდა ნინო დაღვიწნა, მირონ ჰსცხო მირიანსა,
მაშინ განათლდა ქართლი, იქმნა სულის მკობანი.
ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

შოთი-მფილისის რკინის გზით მოსულები გვეუბნებიან, რომ სურამის ქედზე გზა წამხდარა რამდენსამე ალაგას და ამის გამო ამ უკავასკნელ დროს რკინის გზა ხერია-ნათ და თავის დროზე ვერ დაიარებაო. ამას წინათ ერთ მატარებელს, რომელიც ღამის 11 საათზე და 44 მინუტზე უნდა მოსულიყო ქალაქში, ისე დაუგვიანებია, რომ მხოლოდ დილის მეხუთე საათზე მისულა.

* *

მფილისის სამოსამართლო პალატამ განიხილა უფ. ნოტარიუსის რჩეულობის საქმე და დაამტკიცა მლქის სასამართლოს განჩინება, რომლის ძალითაც უფ. რჩეულობის ნოტარიუსის თანამდებობა უნდა ჩამოერთვას.

უფ. რჩეულობის, ვექსელის პროტესტის დროს, რალაც ფორმალური მხარის დაუცველობაში დანაშაული გამოაჩნდა.

* *

მოსმინეთ და დასტუბით ქვემო-მოყვანილის ამბით:

ერთი გაიძვერა იმერელი ცხოვრობს ქუთაისში მ. ბ., რომელსაც, როგორც ნამდვილად გვეთხრეს, ჯერ თავის საკუთარი ქალები „გაუსადებია“ მფილისში, რიგიანს ალაგას, და ახლა ამას აღარ დაჯერებულა და სხვა ახალგაზდა ღამაზ ქალებს ეძებს თურმე სოფელ-სოფელ, რომ რიგიან ფასად გაასალოს. ამბობს თურმე, რომ ერთ დიდი კაცის ოჯახში მოსამსახურედ უნდათო ქალაქშია და იმისთვის დევძებ ქალებსაო, ნამდვილად კი საროსკობაში ჰყიდის.

ამას წინათ ერთმა იმერელმა გვი-თხრა თვითონ ჩვენ, რომ ეს მ. ბ. მოვიდა ჩემთან და მითხრაო:—რამდენს ახალგაზდა ღამაზ ქალს მომიყვან მფილ-ქალაქში გასაგზავნად, იმდენ თუმანს მოგცემო.

როგორც ჰხედავთ, ვაჭრობა დაწყებული იმერეთში ქალებისა, და კაცი არ ჩნდება, რომ ამ საძველ მოვლენას ყურადღება მიაქციოს...

* *

„სასოფლო ბაზეთი“ გვაცნობებს, რომ ძახეთში სოფ. შინაძიანში უფ. მლადიმირ ჯანდიერს, რომელიც ახლად დაბრუნდა სამზღვარ გარეთიდან, ფრანკუზული გუთანი უხმარია თავის მამულში და მოხვნის დროს გლეხებიც დასწრებიან და იმდენათ მოსწონებიათ, რომ ზოგიერთებს უთხოვნიან, ამისთანა გუთანი მოგვიტანინე, ვიხმართო.

* *

ჩვენ მოგვივიდა ბორიდან შემდეგი შენიშვნა:

„ამ დღეებში, ერთს აქაურს ახალგაზდა ვაჭარს, სახელდობრ იოსებ ბიორგის ძეს ძამოვეს, მიეყიდნა თ. ივანე სოლომონის ძის ციციშვილისათვის ერთსაკეოიაჟი ხუთ მანათათ. მის ციციშვილის საკეოიაჟი ერთი ღამე შინა ჰქონოდა (ბორშივე) და მეორე დილას, რადგან აღარ მოსწონებოდა, გაეგზავნა ბიჭის ხელით ძამოვეთან და შეეთვალა, რომ ეს საკეოიაჟი აღარ გამოამადგა და, გეთაყვა, ჩემი ხუთი მანათი გამომიგზავნეო. ძამოვეს მაშინათვე ფული დაებრუნებინა და, რადგან მუშტარი ჰყოლოდა იმ დროსა, საკეოიაჟი გაუშინჯავათ მალაზის კუთხეში მიეგდო.

„შემდეგ, როდესაც უკანასკნელი მუშტარი გაისტუმრა, წამოაგდო თურმე ხელი და უნდოდა კედელზე თავისსავე ადგილს დაეკიდა. ადგილის დროს თურმე გაშლის და ახლა შენ ნახე ამის გასახტება, რა ამბავია! საკეოიაჟიდან ორ დასტათ ჩალაგებულმა ათ-ათ თუმანიანებმა არშიყი ქალივით ცბიერი ღიმილით შემოსცინეს თვალეებში, თითქო ჯველ ვაჭარს გულის მოტაცებას უპირებენო! ძამოვე იღებს ერთს დასტას; გადასთვლის—ხედაძს ას ი თ უ მ ა ნ ი ა; ჩახედავს საკეოიაჟში, ერთი იმოდენა კიდევ იქა ძვეს და გვერდით

უდევს კარგა ბლომა სუმის თამასუქი. ის აღარ დაუწყებს მეორე დასტას თელასა, პირველსაც იმასთან ჩასდებს და მაშინათვე გაგზავნის კაცს პატრონთან დასაძახებლათ და ფულის მისაღებათ.

„მ. ციციშვილი, რომელმაც დაკარგვისა სულ არა იცოდარა, მოიჭრება მაშინვე იმასთან არეული და გადაფთვრებული. ძამოვეიგადმოიღებს საკეოიაჟ და ციციშვილი სინარულით ჩიხარებს თავის ფულსა და თამასუქსა. ნაღდი ფული ყოფილიყო სულ ო რ ა ს ი თუმანი და თამასუქიც ასის თუმანია.

„ამბობენ, ვითამც მ. ციციშვილი სახალხოდ დაპირებოდას ძამოვეს ამ გვარის სენიდიისიანის საქციელისათვის ერთ ურემს პურსა. მგ არ ვიცი ესკი მართალია, რომ ზოგიერთი აქაური ვაჭრები ძამოვეს ძიელ ცუდად იხსენიებენ; ამბობენ: მაგან ჩვენი ადამი დაარღვიო: თაფლით სამსე ქილაში ხელი ეყრ და არმცთუ სულ შეტამა მაგ ოხერმა თითიც არ გაილოკაო.

* *

„თუმცა ყველა კაცისათვის მიუცილებელი ვალია პატრონება, და არაისთვის გასაოცებელი არ უნდა იყოს ამ გვარი უანგარო საქციელი, მაგრამ ამ ჩვენს დროში, როდესაც სენიდიისიანობას ბევრი გადაჩვეულა და გაუმაძღარ ანგარებას დაუმონავებია ყველას თავი და გული, ამ ნაირი იშვიათი ამბავის სამაგალითოდ დაბეჭდვა არამგონია მეტი და უადგილო იყო.“

„დ რ მ მ ბ ა“ კორესპონდენცია
სხინვალი, 20 ნოემბერს

ძარგა ხანია ლაპარაკია, რომ მლადიკავკაზამდინ რკინის გზა უნდა გაკეთდესო სხინვალზედო, ასე რომ ბორის სტანციიდან უნდა გაიტანონო გზაო.

სხინვალის გზები გაშინჯა ინჟინერმა სტატკოვსკიმ, მაგრამ ნამდვილი ჯერ არავინ არა იცისრა. მს

ლაპარაკი რომ გამოთლდეს, რომ ბორიდან სხინვალზე გაკეთდეს მლადიკავკაზამდინ რკინის გზა, დიდ სარგებლობას მისცემს ბორის უეზდსა, რადგან ბევრი უბედური შემთხვევა ემართებათ ხოლმე სხინვალის მხრიდან მიმავალს მგზავრებს მფილისისკენ თუ ბორისაკენ. ისეთი გასასეღელი წყლები აქეთ დიდ და პატარა ლიხეზედ, სადაც ხიდები არ მოიპოვება, რომ უბედურება ძალიან ხშირად ხდება. წელიწადი არ გავა, რამდენიმე ურემი არ გააფუტოს ამ წყლებმა და შიგ მყოფი ხალხი არ დაახრჩოს.

ამას გარდა ერთ სხვა სარგებლობასაც მოუტანს მფილისის მცხოვრებელთა.

ბევრჯერ მოვსწრებივართ მფილისში ზამთარში წყალს არ გაუყრამს და ამის გამო ყინული ველარავის შეუხნახავთ, ხან თოვლი ჩაუყრიათ საყინულეში და ის შეუხნახათ, რომელიც ყოველათ უსარგებლოა და ხან მაშინით ყინული გამოუყვანიათ და ის ერთი-ათ თასათ გაუყიდიათ, თუმცა ნაშინით გამოყვანილს ყინულს იმისთანა შემზადება აქვსო, რომ კაცს აწყენსო.

მს გზა რომ მლადიკავკაზამდინ სხინვალზე გაიყვანონ. მახლობლათ სხინვალისა, სადაც გზა უნდა გავიდეს ნახევარ ვერსზედ მთის ძირში, ლიხევის ზვეით წყაროები გამოადის და ამ წყაროში ზაფხულში იენისში. იელისში და აგვიტოში ისე ჰყინავს და ისეთი ყინული კეთდება, რომ იანვარის თვის გაყინული ყინული ისე მაგარი არ იქნება და თუ გზა იქნება, მფილისის შეძლებული მცხოვრებნი ბევრს ისიამოვნებენ ამ ყინულით, რადგან ყოველ დღე შეიძლება, თუნდა მ ვაგონი ამოხსნონ და წაილონ ქალაქში. სხინვალში ხშირათ ჩამუაქეთ ის ყინული ზაფხულში და ჩქარაც არ ღდება.

ა. მათუფი

მახტანგ მეფე ბორგ-ასლან მტერთ მიმცემი რისხვისა, ღავით მეფეს უწოდდნენ აღმაშენად მართლისა, მეფე მამარ მებრძოლი, დამცემი სპარსეთისა,— მათ მიერ ჩვენ ვისწავეთ სიმხნე, მტერთა წყობანი. ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*

შემდგომ მივიწიენით შიკოთს უბედობასა: სამ სამეფოდ განყოფას, კერძოებით ფლობას! მტერთ მიიღეს ძღვევანი, მიგვეცეს აოხრებასა. ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*

ბრძენმან მეფე ირაკლიმ მრგასის წელ მფლობელმან, მან განამრავლა სწავლა კეთილისა მცნობელმან, მოგვეცა შეება-დიდება ივერთ აღმშენებულმან; შოველთ მეფეთ უკვირდათ ეს გვარნი მხნეობანი! ახ, ივერნო, ისმინეთ, ჩემ მოხუცის თხრობანი.

*

რა სცნა ბიორგი მეფემ ქართველთ შეიწრებანი, შიხილბაშთ-მსმალთაგან ყოველთვის აოხრებანი, მიგვეცა იმპერატორსა, იქმნა ფარველობანი... ახ, ივერნო, ისმინეთ, ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*

სული შური, ბოროტი შეერთების დამსხნელი, შოველის შფოთით აღსავსე, სინიდიისის მამკლელი— იგი არის სამსალი, კეთილთა აღმომტყვერელი, მე მამულის მოყვარეს გულთა ისართ სობანი! ახ, ივერნო, ისმინეთ, ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*

მხრავთ, ჰსწუხხართ, იტანჯვით, გედებთ ცეცხლის ალი! სიყვარული მოიგეთ, ვით მაშვრალს გწყურდეს წყალი; მაშინ დაეცეს მტერი, მიიღოს დამხობანი. ახ, ივერნო, ისმინეთ, ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*

ჩემო ძმანო, შემოკრბით, სიყვარული მოიგეთ, შურნი და მტერობანი ჰსდევნეთ, ჰსცანით, გაიგეთ: მანხმობა და ძმობანი, ვითა სჯული დაიდეთ; მაშინ იქმნას დიდება, თქვენნი განსვენებანი. ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი.

*

მიიღეთ, გულის-ხმა ჰყავთ ესე ჩემნი მცნებანი, მაქო თქვენი გონება, მსურდეს მარად ხლებანი. შოველის ცუდის საქმისა გაქედეთ დავიწყებანი, იქმნას შეება, დიდება, ურა! მრავალ ხმობანი... ახ, ივერნო, ისმინეთ, ჩემ მოხუცის თხრობანი!

*

მე თქვენ თავი შეგწირეთ, ვფიცავ ძალსა უსძლოსა, დაქვანა შეების ყვავილნი, ვით წალკოტსა უწყლოსა. მე მაშინ მივიწიო სინარულსა უცხოსა, რას ვიხილო მე თქვენი ქცევა კეთილობანი. ახ, ივერნო, ისმინეთ ჩემ მოხუცის თხრობანი!

ღ. ლ. თავადი ბიორგი მრისთავი

რუსეთი

„მოსკოვის უწყებებში“ დაბეჭდილია პეტერბურლიდამ მიღებული დეკრეტები, რომელიც გეგმავს, რომ სახელმწიფო რჩევაში ამჟამად სჯა არის იმაზე, რომ რუსეთში პასპორტები მოისპოსო.

ზოგიერთს სოფლის საზოგადოებებს უფლის ერობისათვის უთხოვნიათ, რომ რადგან იმდენი შეძლება არა გვაქვს, რომ ჩვენის ხარჯით გადავასახლოთ სადმე ის პირები, რომელნიც საზოგადოებაში მანებდნენ და ბოროტ პირებად მიგეჩნია, ამის გამო ჩვენ იძულებული ვართ, ის პირები ისევე ჩვენ შორის დავტოვოთ. ამ პირების თავიდან მოსაშორებლად, როგორც ზევით ვთქვით, ზოგიერთ სოფლის საზოგადოებათ უთხოვნიათ, რომ იმათი გზის ხარჯი ერობამ იკისროს.

მდესსაში ყოფნის დროს, სახალხო განათლების მინისტრს გრაფს ტოლსტოის გამოუცხადებია, რომ ის იცდება, რაც შეიძლება მალე განისხნას ხსენებული ქალაქის უნივერსიტეტში საექიმო ფაკულტეტი.

რამდენიმე ცალკე საზოგადოება პეტერბურლიდამ დაარსებული, რომელთა განზრახვა ის არის, რომ თითოეულ გიმნაზიის ღირებულებას ხელი მოუშაროს. ახლა ამბობენ, რომ ერთი პირის თაოსნობით, მოღვაწეობა არის იმაზე, რომ ყველა ამ გვარი საზოგადოებანი შეაერთონ და ამნაირად შეერთებულმა საზოგადოებამ პეტერბურლიდამ ყველა გიმნაზიების მოსწავლეებისათვის იზრუნოსო.

უცხო ქვეყნები

გერმანიის დროის ევლი-დამ იწერებინ, რომ ინსერგენტები გარს შემორტყმინ ბორანსკის ციხე-ქალაქს, რომელშიაც მსმალოს ჯარი დამწყვედულია. ამ ჯარების უფროსს წინადადება მიუცია ინსურგენტებისთვის, რომ თოფიარაღით თუ გაგვიშვებთ, წავალთ და ციხეს თქვენ გადმოგცემთ; მაგრამ აჯანყებულები არ დათანხმებულან, ისინი თხოვლობენ, რომ დამწყვედულია ჯარმა თოფიარაღი დაყაროს და ისე გავიდეს ციხიდან. ამბობენ, რომ 12,000 მსმალოს ჯარი ამ ციხეში დამწყვედული ჯარის მისაშველებლად მიდისო. მეორეს მხრით იწერებინ, რომ ინსურგენტების 9,000 კარგათ დაიარაღებული ჯარი მზათ არისო და ამ ჯარს დაუხვედებო. ამას გარდა, არაფისთვის საიდუმლო არ არის ახლოა, ამბობს ერთი ფრანკუზული გაზეთი, რომ ჩერნოგორიელები აშკარად ეხმარებიან აჯანყებულებს, რომ 6,000 იმათი ჯარი სამხლენარზე დგას და გაუჭირდება თუ არა აჯანყებულებს საქმე, იმ წამსვე 12 ზარბაზნით მიეშველებიანო.

საშარბაქო. ბევრს ლაპარაკობენ ახლა იმ კრებაზე, რომელიც ბონაპარტიული გაზეთის „Pays“-ის რედაქტორმა პოლ-დე-მასანიაკმა, შეკრიბა პარიჟში ბელგიის უბანში და რომელზედაც იმან სიტყვა წარმოასთქვა. პრებაზე 3,000 კაცამდი ყოფილა მობატიყებული. თუმცა და პატიყების ბილეთები მარტო წმინდა ბონაპარტიელებს გაუგზავნეს, მაგრამ როგორც კრებაში კარგა ძალი რესპუბლიკელებიც ერივნენ. მასანიაკის სიტყვა, რომელშიაც იმას ცამდი აჰყავდა ნაპოლეონების მეფობა და ამაგებდა რესპუბლიკას, ბონაპარტიელებს რალა თქმა უნდ, ძალიან მოეწონათ. მაგრამ უეცრად ერთმა მსმენელმა დაუყვირა თურმე ორატორს: „ზახსენე 1851 წელიწადი! სედანზედაც რამე სთქვი!“ ამ სიტყვების შემდეგ ერთი საშინელი ყვირილი და არეულობა შეიქმნა ზალაში; რესპუბლიკელები იძახდნენ: „ზაუმარჯოს რესპუბლიკასაო!“ ბონაპარტიელები კი რაც ღონე ჰქონდათ ყვიროდნენ: „ზაუმარჯოს იმპერიასაო!“ ასე რომ იძულებული იყვნენ კრება დაეშალათ, თუმცა ორატორმა თავის სიტყვის თქმ, როგორც იყო, გაათავა.

რამდენიმე ბონაპარტიული გაზეთი, რომელთაც ეს მასანიაკის სიტყვა დაბეჭდეს, მმართველობამ სამართალში მისცა.

მსპანი. მადრიდიდამ მოუვიდა ამბავი ერთს პარიჟის გაზეთს, რომ მომავალი ქრისტეშობისთვის დამდგეს თვითონ კოროლი ღონ-პოლონსი აპრებს ჯარების უფროსობის მიღებას (ჩრდილოეთი არმიისა) და ღონ-პარლონის დასამორჩილებლად ლაშქრად გაემგზავრებო.

გერმანი. მართს ინგლისურს გაზეთში დაბეჭდებით იწერებინ, ვითომ ამ მოკლე ხანში თ. ბისმარკი მიატოვებს ყველა თავის თანამდებობას და იმის ნაცვლად ღებერალი მანტიეფელი იქნება დანიშნულიო.

სახალხო სასწავლებლებზე *)

ჩემმა ამხანაგებთაგანმა ზოგიერთმა მითხრეს, რომ შენ პირველ სტატი-აში ორი სხვა და სხვა ნაირი, ერთი ერთმანეთის წინააღმდეგი აზრია გამოთქმულიო, ასე რომ კაცმა ნამდვილათ არ იცის, რას მოვლი შენი სახალხო სკოლებიდანო. აი რაში ჰხედამენ ისინი წინააღმდეგობას: ერთ ალაგას ნათქვამიაო, რომ სკოლას არ შეუძლიან ძმობის, თავისუფლების და თანასწორობის იდეის გავრცელება ცხოვრებაშიო; მეორე ალაგას კი ამბოფო, რომ კარგათ გამართულ სკოლას კარგი მასწავლებლებით შეუძლიან ცოტათი მაინც მიახლოვდეს თავის ნამდვილ მიზანსაო.

იქნება ჩემი აზრი ისე ცხადათ არ არის გამოთქმული, როგორც მე

*) „დროება“, № 119.

მინდოდა, მაგრამ, ჩემი აზრით, სტატი-აში არაფერი წინააღმდეგობა არ არის აზრების შუა. საქმე იმაშია, რომ ერთი ნაწილი იმ „ნამდვილი ცოდნისა“, რომელზედაც მე ორიოდ სიტყვა ვსთქვი, არის გონებითი აღზრდა; რასაკვირველია, შეძლებული შეკლა და ნაწაველი მასწავლებელი უფრო მეტს აცნობებს, უფრო კარგა გაუხსნის შეგირდს ტინსა, მინამ ღარიბი შეკლა, უწავლელი მასწავლებელი.

რასაკვირველია, პირველი სკოლის შეგირდი უფრო გონიერულათ შეხედამს საზოგადო ცხოვრებას, უფრო სავსეთ გაიგებს ხალხის უბედურებას და მის მიზეზს, ეიღრე მეორე სკოლის შეგირდი.

ახლა მიუბრუნდეთ საქმის მეორე მხარეს და ენახოთ, როგორ უცქერის თითონ ხალხი თავის სასწავლებლებს და რამდენათა საქროებს წერა-კითხვაში და ანგარიშში. რათქმა უნდა, როგორც სხვა ყველაფერზე, ამაზედაც სხვა და სხვა რამეს გაიგონებთ ხალხში. ზოგი იძახის—ნეტაფი წიგნი ვიცოდე, ნეტაფი ჩემ დროსაცა ყოფილიყო სკოლებიო. სხვები ამბობენ: სკოლა რათ გეინდა, უიმისოთაც იოლათ წავალთ, ჩვენი სკოლა ურემი და გუთანიაო. ზოგი ძრიელ უსიამოვნოთაც ლაპარაკობენ ამაზე. რისგან წარმოსდგება ესა? მიზეზი რა არის, რომ ერთი და იგივე ღარიბი ხალხი სულ სხვა და სხვა ნაირი თვალთ უყურებს სკოლას?

ცოტათი რომ დააკვირდეს კაცი ამ მოვლენას, ცხადათ დაინახამს ამის მიზეზს. ეს უკანასკნელი გახლამთ: საქროების დამაყოფილება, სარგებლობა. მალაქის მუშა, ან ქალაქების ახლო მახლო სოფლები, რკინის გზის მუშები და, საერთოთ, ის მუშა ხალხის ნაწილი, რომელსაც თავის ცხოვრება ბევრათ დაეხლართა, ბევრათ მოუხდა საქმის დაჭერა, ეს ხალხი გეტყვით, რომ სკოლა კარგიაო, წიგნი უშველის მუშასაო, და ეს გასაკვირველიც არ არის. მინ იცის, რამდენ შემთხვევაში წიგნი დაინახის იმას გაჭირებიდან და გაცარცვიდან! მოვაჭრე რომელიც თვეობით ურიგდება უბრალო სოფელის და ვადის გასვლის შემდეგ უსეინი-დისოთ ჰპარავს ერთი-ორ მანეთს, მაშინ ისე ადვილათ ევლარ მოატყუებს მუშას. შოდრიადჩიკი რკინის გზაზე, რომელიც ჯარიმებით სულს ართმევს მუშას, მაშინ ცოტათი შევიწროვდება ცარცვაში.

მინც კი ქალაქებიდან შორსა დგას, ვინც ძალიან იშვიათათ ჰხედება დიდი ქალაქების მოძრაობას, ცხოვრებას და თითონაც გაბმული არ არის ამ მოძრაობაში, ის სრულეობით არა ჰგრძნობს უსწავლელობის ნაკლებევენებას, იმასა ჰგონია, რომ წერა-კითხვის უცოდინრობა სულ არას აკლებს, არ აწებს იმის ცხოვრებას.

და მართლათაც, აქამდის ჩვენ სა-

მშობლოში ბევრნი იმისთანა ხალხნი ცხოვრობენ, რომლებიც წინააღმდეგობა თაც არ გამოსულან. თუ იმისთანა მამაპაპური ცხოვრების ნიმუშიდგან, ისევე ისე ატარებენ თავიანთ სიცოცხლეს, როგორც იმათი პაპები; ისევე ის ქონი, ისევე ის თოფი, ისევე ის ნადირი, როგორც ასი-ორასი წლის წინათ იყო. თუ გამოიცვალა რამ იმის ცხოვრებაში, გამოიცვალა მართო იმის საზოგადო ცხოვრების ბედი, საზოგადო მდგომარეობა: საქართველოში ბევრია ასეთი მცხოვრებლები: ფშაენი, ხეესურნი, თუშები, სენენი და სხვანი. მართლათაც და ამითენინ მარტო წერა-კითხვა და ანგარიში თითქმის სრულეობით არ არის საქრო. ისინი კმაყოფილდებიან ჩვენებურათ ოცამდას დათელას და თუ მეტი რიცხვის გამოთქმა მოუხდათ, ას ოცის მაგიერათ, გეტყვით—ექვსოცო და სხვანი. მათი ცხოვრება აქამდის ისევე მოკლეთ მიდის, გაცალკეებული, გამართეებული, საქმე ბევრთან არა აქვს და ამიტომაც წერა-კითხვა იმათში აუცილებელ საქროებათ არ ითვლება. ჯერ თვითონ ჩვენს ახლო-მახლო მცხოვრებლებშიც წერა-კითხვის სწავლის სურვილი ისე გავრცელებული არ არის, როგორც ჩვენი სახალხო სკოლების მომხრეებსა ჰგონიათ. მანელი გლეხი მეუბნება—ჩვენი სკოლა მინდოდა და წიგნი შოლტი, სახრე და საქმეო. წიგნისთვის სადა სცალიანთ ჩვენ შეიღებსაო. ამისთანა აზრებს ბევრგან გაიგონებთ—ძახეთმიც, მართლშიც და იმე-რეთშიც.

ამას გარდა ხალხში დადის ორი ძრიელ შესანიშნავი მოსაზრება სასწავლებლებზე. არ უნდა გვიკვირდეს, რომ ეს აზრები მთელ ქვეყანაშია მოფენილი. მართი არის ისა, რომ გლეხსა ჰგონია, რაკი იმის შეილს ასწავლიან რასმეს, მაშინათვე სალდათათ წაიყვანენო. თერგის ხეობაში, არაგვის პირზე, ძახეთში, ყველგან, სადაც კი სკოლებზე იმის რამე, ყველგან ამ ხმას გაიგონებთ. მსეთი წარმოდგენა, რასაკვირველია, ძრიელ უკან აყენებს წერა-კითხვის გავრცელებას. მეორე აზრი ისე ხშირათ არ ისმის ხალხში, როგორც პირველი, თუმცა კი ესეც გავიგონეთ ჩვენი სამშობლოს სხვადა სხვა ნაწილებში. ამ ფიქრებში იხატება განათლებული ხალხის მდგომარეობა დაბალ ხალხთან, ისა, თუ როგორი თვალთ უყურებს გლეხი-კაცი განათლებული ხალხის ეინაობას, რა არის განათლებული საზოგადოება გლეხისთვის.

შური უფდეთ ამ ხალხის ფიქრებს და სეედებს, გავითქვიფოთ ისინი მაგრა თავში და მაშინ აშკარათ დავინახამთ ჩვენ ვალდებულებას ხალხთან. იქნება მაშინ როგორმე ცოტა მაინც გამოიდაროს ჩვენი ხალხის ავდრიანმა დღემ. აი რაში მდგომარეობს ეს ფიქრები—ვამბობ ერთი ფშაველის სიტყვებით: „რა ექნათ, შენი ჭირიმე, ჩვენ სწავლა არასა“

გვეყვით. მინც კი ცოტა რამეს ისწავლის, ჩვენ განზე გვიდგება, აღარც კი გვეკადრულობს, და ისევე ჩვენვე დაგვწევება ხოლომე დაღუნულ კისერზე; ისინი რომ ჩვენკენ იყენენ, მაშინ, სხვა არა იყოს, იმას მინც გვასწავლიდნენ, ვის რა უნდა მიეცეთ და რა არა, ისიც კი ღვთის წყალობა იქნებოდა! —

აქ უცქერის ხალხი შკოლას და სწავლას, ესე ფიქრობს საზოგადოთ განათლებულ ნაწილზე. იმიტომაც განათლებული ახალგაზრდა ვალდებულია დაუახლოვდეს ხალხს და საქმით დაუმტკიცოს მას თავის სამშობლოს სიყვარული. ამ მიზნის მიწოდება ბევრის გზით შეიძლება. ერთი მათგანი გზა სახალხო შკოლაა.

მაგრამ რა უნდა ასწავლონ ამ შკოლაში, რას უფრო უნდა თავი დაუდონ მასწავლებლებმა და რას უნდა ნივთიერებით თითონ მასწავლებლები იმდენად? მარტო წერა-კითხვის და ანგარიშის სწავლება ფუჭათ ჩაივლის მომატებული ნაწილისთვის. ჯერ ჩვენს ქვეყანაში დაბეჭდილი წიგნები ისე გავრცელებული არ არის, რომ ყველა სახლობაში, სადაც კი წიგნი, კითხვის მოსურნეა, ერთი წიგნი მაინც იყოს. მხლა საფელში იშვიათათ იზოგენი დაბეჭდილ წიგნს.

მამ რისთვის უნდა წერა-კითხვა იმ საფელს, რომელიც მამა-პაპურათ ცხოვრობს, რომელიც მთელი წლობით არ გამოდის თავის საფელიდან. რაზე მოხმარებს თავის სწავლას, თუ ბარათს მისწერს ვისმეს, თორემ სხვა მოხმარებას ვერას იზოგენს. თუ წერა-კითხვის მეტს შკოლა არას მისცემს, თუ დაუნგრევებს და არჩენს ხალხის ცრუ-მორწმუნებას, დარწმუნებული იყავით, რომ მასწავლებლის შრომა ფუჭათ ჩაივლის, სრულებით უსარგებლო რამ ნივთი გხდება, რომელიც უნდა წართვას ადამიანს დროება, ხარჯი, ბუნებითი ძალა და კიდევ ბევრი სხვა, რომლებიც აუცილებლათ საქირონი არიან კაცის ღვეგრძელობისთვის და ამის მაგიერათ უნდა შემატოს სწავლამ ფუჭი რამ.

თუ გვინდა, რომ სახალხო შკოლა გადაიქცეს იმათ, რასაც ველო-

დებით, თუ გვინდა, რომ მართლა სასარგებლო რამ გხდეს იგი, ჩვენ, წერა-კითხვასთან, უმაღლესი ყურადღება უნდა მივაქციოთ ახალგაზრდობის გონებით გახსნას, ტვინის გაჩუქუნებას, შკოლამ უნდა თავი დაუდოს ახალგაზრდობას ბუნებითი მოვლინებების ახსნაში, რადგანაც ბუნების მოვლინებები უფრო მეტად აზინებენ, აკვირებენ სოფელს, რომელიც საკვირველათ უმართებლო აზრებს ადგენს მათზე. მეტადრე კიდევ შკოლაში უნდა სწავლობდეს ახალგაზრდა საზოგადო ცხოვრების მოვლინებებს, აკვირდებოდეს მათ და მამაცლებოდეს ამ მოვლინებების ცუდი მხრების ამოწყვეტაში, არ დაიწიოს უკან, რაც უნდა დიდი შავი ღლე ელოდებოდეს ამ ბრძოლაში, რაც უნდა ბევრი უბედურება დაიმსახუროს სამართლისთვის, კემარიტებისთვის, რომლებიც ასე გუქმებულები არიან ჩვენი უმზგავსო ცხოვრებიდან.

ერთი სიტყვით, შკოლაში უდიდესი ყურადღება მიქცეული უნდა იყოს ადგილობრივი ბუნებითი მოვლინებების ახსნისკენ და საზოგადო ცხოვრების დაკვირვებისკენ.

ბ. ს.

პეტერბურლი, 12 ნოემბერს

განსხვავებანი

თფილისის სამკურნალო

(4 აპრილის სასხოვად)

მრევნის მადანზე, ჩიტახოვის სახლებში. ავთამყოფებს მიიღებენ ყოველ ღლე, კვირას გარდა, დღის 9 საათამ ნაშუადღევის 1 საათამდინ.

მ რ შ ბ ა თ ს: ექიმი ტელიაფუსი — ქალისა და კმაწვილების ავთამყოფობისათვის, მარალევიჩი და ლისიცივი — შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

ს ა მ შ ბ ა თ ს: მერმიშვი და მარკაროვი — შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

მ თ შ ბ ა თ ს: ლისიცივი — შინაგანი ავთამყოფობისათვის, მაკოვსკი — ვენერიული ავთამყოფობისათვის.

ს უ თ შ ბ ა თ ს: ბრაზოვსკი — ხირურგიული ავთამყოფობისათვის, ტელიაფუსი — ქალებისა და კმაწვილების ავთამყოფობისათვის, და მერმიშვი — შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

პ ა რ ა ს კ ე ვ ს: ლისიცივი და მარკაროვი — შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

შ ბ ა თ ს: მერმიშვი — შინაგანი ავთამყოფობისათვის, მაკოვსკი — ვენერიული ავთამყოფობისათვის.

ისპილება

თფილისში მქეთიმე ხელადის სტამბაში, მანოვის ქუჩაზე, ბებუთოვის სახლში:

საყვარლო კონა

პირველ - დაწყებითი მოთხრობებისა, ბუნების მეცნიერებებისა, შედგენილი იაკობ ბოგებაშვილისაგან გამოცემული სტ. ზარფოვისაგან შასი ხუთი შაური

მე თუცა დღემდისინაც მქონდა ქართული წიგნები და ვაგრცელებდი შორაპნის უფდში, მაგრამ დღეს იმდენი მოთხოვნისა არის ქართული წიგნებისა, რომ არ შეიძლება ყველა მოთხოვნელები დამეკმაყოფილება. თუმცა მოაქვსთ ქალაქიდან სხვა და სხვა პირებს წიგნები და ჰყდიან აქა-იქ სოფლებში, მაგრამ ერთობ ძვირად და უსინიღისოთ. ამისათვის მე დღეს შემდეგ მსურს მოვიპოვო ყოველგვარი წიგნები ნამეტურ ქართული და მასთან რუსული წიგნებიც და ქართული საეკლესიოც, რომელიც ჩემგან გაიყიდებინ იმ ფასად რაც ფასი თვითონ ქალაქის წიგნების მაღაზიებში იქნება მათზე დადებული.

მანეცხადებ რა ამას, ვსთხოვ ქართული წიგნების მაღაზიების პატრონებს გამომიგზავნონ, მათი წიგნების კატალოგი და დაიჭირონ ჩემთან საქმე და საზოგადოებას შორაპნის უფდში შეუძლიანთ ჩემგან იყიდონ ყოველ გვარი ქართული წიგნები იმ ფასად, რაც ფასი მათზე იქმნება დადებული გამამცემლებთან.

მღვდელი დავით ლაგაშიძე.

იხვედება და მცირე ხანში გამოვა ბექტიდამ „სახელმძღვანელო წიგნი სოფლის მღვდელმთავრის შესრულების დროს მათგან საიდუმლო ქორწინებისა და ნათლის ღე-

ბისა. დამატებითა სხვა და სხვა მღვდლისაგან მისაცემი მღვდლებს, ეკლესიო საბუთებში, წიგნების ფორმებითა და ასოებზე დაწყობილი ყველა წმიდანების სახელითა მამათ სქესისა ცალკე და მდღერთა — ცალკე, ჩვენებითა მათი ღღესასწაულობის დროთა.

სარგებლოდ და საჭიროდ იცნო ყველა მღვდლებთათვის მრთელი საქართველო საეკლესიოში.

შედგენილი მღვდლის დავით ლაგაშიძისაგან.

მს წიგნი განიხილა უწმინდესის და უმართებულესის სინოდის საქართველო იმერეთის კანტორამ და სხ.

ისპილება

ძალანდაძის და მართანოვის წიგნის მაღაზიაში ქუთის ხიდზე. შიკაშვილის გამოცემანი:

ბრიგოლ ორბელიანის ლექსები

შასი ათი შაური

სიბრძნე სიცრუის წიგნი

თქმული

საბა ორბელიანისაგან

შასი ათი შაური

მრთს ნამეცის ძალს მსურს აიყვანოს ახალგაზრდა შაგირდები ნეცეცურისა და ფრანცუზული ენის სასწავლებლად.

შაგირდები ივლიან ამ ქალთან ყოველ ღლე დილიდამ შეადგმდი ანუ ნასადილევიდამ საღამომდი.

შეუძლიან აგრეთვე უროკებზე თვითონაც იაროს.

შასი: თითო შაგირდისათვის თვეში ხუთი მანეთი.

მსურველთ შეუძლიანთ შემდეგის აღრესით მიმართონ: თფილისში, ანჩის ხატის უბანში, ბრძელის სახლებში და აგრეთვე „ლორების“ რედაქციაში. (3-2)

უფ. ივანოვის ბიბლიოთეკაში ისპილება მეორე გამოცემა ქართულ-ფრანცუზულ ლექსიკონისა, რომელიც შედგენილია ივანოვიანისაგან. შასი ერთი აბაზი.

რ.პ. გზა.	ლილა.	საღამ.	II კ.	III კ.	საცხლის გვეგვი	ფოზბა	ბირჟა	მან. კაპ	გაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	9 36	4 54			ა) შოთილამ:	ა) თფილისი დამ:	პეტერბურგი, 21 გიორგ.		თფილისი, 24 გიორგ.	
მცხეთა	—	—	68	38	მდგისკენ — ხუთშაბ. შუადღეზე	სამზღვარ გარეთ, მუთათის, რუსეთს	მრთი მანეთი ღირს:	84	პური შორაგალის ფთ.	1 5
ბორი	12 21	8 41	2 40	1 23	სტამბოლს — კვირაობით დილას.	ყოველ ღლე კვირას გარდა. ზუგდ.	ლონდონში 32 პენსი.	89	ქერი ფუთი.	55
ხაშური	2	11 10	3 92	2 18	ბ) სოხუმდამ:	ოთხშ., მსურგეთს — პარასკ. და	პარიჟში 341 1/2 სანტიმი.	6	ბამბა მრევნისა, ფუთი.	6 20
ბეჟათუბანი	—	—	4 42	2 46	შოთს — ოთხშაბათს, დილით.	შაბ. ქახეთს — სამშ. და შაბ.	მსკონტი(სარგებლისფასი)	99 75	— ამერიკისა, ფუთი.	5 50
ქვირილა	—	—	5 81	3 23	მდგისა — ოთხშაბათს, შუადღეზე.	შაბ. ქახეთს — სამშ. და შაბ.	ბანკის ბილეტი 5%	225	ბაპენტილი ბამბა ფთ.	8
მუთათისი	8 23		6 75	3 75	შოთილამ: I II III	თფილისისა და შოთისაქენ — ყოველ ღლე, კვირას გარდა.	მოგებიანი (პირველისსხი)	217	მატული თუშური ფთ.	7 50
სამტრედია	—	—	7 34	4 29	სოხუმდამი . 4	მსურგეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდდღს	მოგებიანი (მეორე სესხი)	94	— თარაქანისა ფთ.	7 50
ახ.სენაკი	—	—	8 57	4 76	ქვირამდი . 20	— ოთხშაბ.	ბირაოს ფურცლები:	87 85	აბრეშუმი ნუხური გრ.	2 60
შოთი	11 44		9 75	5 42	ტაგანოვგ. 34	შოთილამი . 38	თფილ. საზნ. ბანკისა.	86 75	ქონი, ფუთი.	4
შოთი	8 40				მდგისამდი. 38		ხერსონის ბანკის (5 1/2)		ქონის სანთელი ფუთი.	5 60
ახ.სენაკი	—	—	1 18	6 66			მოსკოვის (5%). . .		სტეარინის სანთელი, ფ.	10 20
სამტრედია	—	—	2 61	1 14	ტელეგრაფი				ხორცი ძროხისა, ლიტ.	45
მუთათისი	11 51		3 41	6 9	მ.ცი სიტყვა თფილისიდან:				— ცხვისა, ლიტრა.	54
ქვირილა	—	—	3 98	2 21	მუთათისს, შოთს . . .				სპირტი, ვდრო.	6 60
ბეჟათუბანი	—	—	5 33	2 96	ბორს, ღუშეთს, სიღნაბს				შაქარი, ბროც. ფუთი .	7 90
ხაშური	5 41	1 65	5 84	3 24	როსტოვს მდგისას მოსკოვს				— ფხვნილი ფუთი .	6 40
ბორი	7 23	3 67	3 64	9	პეტერბურგს, მარშავს . . .				ქავა გრგვალი ფუთი .	18
მცხეთა	—	—	9 85	4	მსამალეთში, შვეიცარიაში				ხუთი ქუნჯუთისა ფთ.	6
თფილისი	10 16	7 24	9 75	5 42	იტალიაში და საფრანგეთში.				მქოლ 1/2 იმპერიალი .	6 10
					ინგლისში.					